

OGÓLNOPOLSKA
KONFERENCJA NAUKOWA

DZIAŁANIA KOMUNISTYCZNEGO APARATU BEZPIECZEŃSTWA WOBEC FUNKCJONARIUSZY PRZEDWOJENNYCH SŁUŻB MUNDUROWYCH (1944–1956)

WARSZAWA
9–10 PAŹDZIERNIKA 2025

CENTRALNY PRZYSTANEK HISTORIA IPN
IM. PREZYDENTA LECHA KACZYŃSKIEGO
UL. MARSZAŁKOWSKA 107

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Warszawie

CENTRALNY
PRZYSTANEK
HISTORIA
Im. Prezydenta
Lecha Kaczyńskiego

DZIEJE.PL
PORTAL
HISTORYCZNY

Defence **24**

PROGRAM KONFERENCJI

DZIEŃ 1 czwartek, 9 października 2025 r.

09.15–09.35 Otwarcie konferencji

09.35–10.55 PANEL I

Prowadzenie: dr Witold Bagieński (Archiwum IPN)

09.35–09.55 **dr hab. prof. Tomasz Gajownik** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) – *Realne zagrożenie czy propagandowy straszak? Refleksje na temat roli emigracyjnego środowiska przedwojennej „dwójki” w realiach zimnowojennego konfliktu w Europie*

09.55–10.15 **dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk** (Archiwum IPN) – *Rozpracowanie obiektowe „Targowica” – założenia, metody prowadzenia, wyniki*

10.15–10.35 **Łukasz Zaroda** (Szkola Doktorska Nauk Humanistycznych UJ) – *Geneza, wytyczne i przebieg rozpracowania obiektowego „Targowica” 1949–1955*

10.35–10.55 Dyskusja

10.55–11.10 Przerwa

11.10–12.50 PANEL II

Prowadzenie: Paweł Sztama (BBH IPN / Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL)

11.10–11.30 **dr Marcin Makutynowicz** (Wojskowy Sąd Garnizonowy w Warszawie) – *Rola Wojskowych Sądów Rejonowych w działaniu komunistycznego aparatu bezpieczeństwa wobec funkcjonariuszy służb mundurowych II Rzeczypospolitej*

11.30–11.50 **Jakub Chruściel** (Uniwersytet Rzeszowski) – *Filozoficzno-prawne podstawy represji wobec funkcjonariuszy przedwojennych służb mundurowych*

11.50–12.10 **dr Artur Kuprianis** (OBBH IPN w Łodzi) – *Putkownik Czesław Narusiewicz i jego starania o odszkodowanie za niesłuszne skazanie w 1952 r. przez Najwyższy Sąd Wojskowy*

12.10–12.30 **dr Anna Maria Włoch** (Archiwum IPN) – *Rozpracowanie przedwojennych funkcjonariuszy Oddziałów II i VI Sztabu Głównego Wojska Polskiego, Policji Państwowej, Straży Granicznej, Korpusu Ochrony Pogranicza i ich współpracowników przez Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie w świetle dostępnej i zachowanej dokumentacji z lat 1949–1951*

- 12.30–12.50 Dyskusja
- 12.50–13.00 Przerwa

13.00–14.20 PANEL III

Prowadzenie: dr Bartosz Kapuściak (Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL)

- 13.00–13.20 **dr Ruslana Martseniuk** (Wyodrębnione Archiwum Państwowe Służby Bezpieczeństwa Ukrainy / Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) – *Wygrana walka: szef brygady KOP „Polesie” Tadeusz Ryczel przeciwko NKWD (wydarzenia na granicy w latach 1939–1941)*
- 13.20–13.40 **dr Artur Ochał** (Straż Graniczna) – *Putkownik Zygmunt Brodowski (1897–1973) – oficer służby wywiadowczej Korpusu Ochrony Pogranicza i broni pancernej, ofiara stalinowskich czystek w Wojsku Polskim*
- 13.40–14.00 **Stanisław Wojciech Wykowski** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) – *W służbie niepodległej. Losy policjantów II RP w powojennej Polsce*
- 14.00–14.20 Dyskusja
- 14.20–15.40 Przerwa na obiad

15.40–17.20 PANEL IV

Prowadzenie: dr Grzegorz Wołk (BBH IPN)

- 15.40–16.00 **dr Sebastian Drabik** (badacz niezależny) – *Henryk Józewski (1892–1981). Ofiara represji stalinowskich (1953–1956)*
- 16.00–16.20 **dr Paweł Fornal** (OBBH IPN w Rzeszowie) – *Represje Urzędu Bezpieczeństwa wobec funkcjonariuszy Policji Państwowej II RP służących w okresie okupacji niemieckiej w Polnische Polizei im Generalgouvernement i Kriminalpolizei na obszarze powiatu brzozowskiego oraz działających lub współpracujących z tamtejszymi strukturami Armii Krajowej i konspiracji poakowskiej w latach 1939–1946*
- 16.20–16.40 **dr Paweł Gługła** (badacz niezależny) – *Rozpracowanie Obiektowe „Pajk-39”/„Targowica” w terenie w świetle materiałów archiwalnych PUBP w Tarnowie*
- 16.40–17.00 **dr Ksawery Jasiak** (Delegatura IPN w Opolu) – *Działania operacyjne komunistycznej bezpieki wobec przedwojennych funkcjonariuszy wywiadu wojskowego Straży Granicznej na wybranych przykładach*
- 17.00–17.20 Dyskusja

DZIEŃ 2 piątek, 10 października 2025 r.

09.00–10.40 PANEL I

Prowadzenie: dr Robert Spatek (OBBH IPN w Warszawie)

- 09.00–09.20 **dr Michał Zarychta** (OBBH IPN w Warszawie) – *„Granatowi” – działania komunistycznych władz wobec funkcjonariuszy Policji Państwowej*
- 09.20–09.40 **dr Elżbieta Kowalczyk** (Biuro Zarządzania Wiedzą i Historii Dyplomacji MSZ) – *Kapitan policji Bogusław Jan Majerski – służba, lojalność i cena wyborów*
- 09.40–10.00 **dr Damian Sitkiewicz** (OBBH IPN w Warszawie) – *Okupacyjna działalność funkcjonariuszy Kriminalpolizei i Polnische Polizei na terenie Kreis Minsk (dystrykt warszawski) w świetle dokumentacji sądów powszechnych*
- 10.00–10.20 **dr Waldemar Brenda** (Delegatura IPN w Olsztynie) – *Od strażnika więziennego do funkcjonariusza UB. Przypadek Henryka Jarzyńskiego*
- 10.20–10.40 Dyskusja
- 10.40–11.00 Przerwa

11.00–12.40 PANEL II

Prowadzenie: dr Damian Sitkiewicz (OBBH IPN w Warszawie)

- 11.00–11.20 **Maciej Nowak Kreyer** (Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL) – *Ucieczka w szaleństwo? Przypadek Stanisława Sękowskiego*
- 11.20–11.40 **dr Barbara Świtalska-Starzeńska** (Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL) – *Losy Wilhelma Ficke, przedwojennego naczelnika więzienia w Mokotowie w Warszawie, w latach 1944–1946*
- 11.40–12.00 **dr Marcin Gołębiewicz** (Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie) – *Sprawa karna oficera Oddziału II Komendy Głównej Armii Krajowej pptk. Jerzego Jurkowskiego ps. „Wedel”*
- 12.00–12.20 **Marek Gajewski** (OBEN IPN w Białymstoku) – *Represje komunistycznego aparatu władzy Polski „Ludowej” wobec kierownictwa przedwojennych struktur Policji Państwowej woj. białostockiego (1944–1956)*
- 12.20–12.40 Dyskusja
- 12.40–13.30 **Obiad i zakończenie konferencji**